

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

גם אתה יכול!

בימים אלו, רבבות אלפי ישראל חוגגים את סיום המחזור הי"ג של לימוד הדף היומי, ועושים 'ומא טבא לרבנן' יום שמחת לבם של חתני התורה מסיימי הש"ס, ומיד מתחילים במחזור הי"ד של לימוד הדף היומי.

בקרב אלפים רבים מתעוררת שאיפה עצומה, 'גם אני רוצה לדעת את כל הש"ס' אך אצל רבים מהם, כהרף עין דועכת ההתלהבות, כשעולה השאלה במוחם: וכי איך אלמד את כל הש"ס? הרי כפי שאני מכיר את עצמי, אני לא זוכר את כל מה שאני לומד, והפחד מהשכחה מרפה את ידיהם!

בגיליון הנוכחי אנו לומדים את דברי חז"ל, שבשמים מזכירים לאדם את כל מה שהוא למד ושכח, כדי שלא יתבייש לפני בית דין של מעלה, וענין זה מחזק את ידי רבים מלומדי הש"ס במסגרת 'הדף היומי' למרות שלא מצליחים לזכור את כל מה שהם לומדים, כי הרי בשמים יזכירו להם את כל מה שלמדו ושכחו.

חיזוק נוסף אנו מוצאים במדרש (ויקרא רבה פרשה יט סימן ב), בפירוש הויכוחים על עסק התורה בין החכם לטיפש, 'מי שהוא טיפש מהו אומר מה אני מועיל ללמוד תורה ומשכחה, מי שהוא פיקח מהו אומר ולא שכר יגיעה הקדוש ברוך הוא נותן'. מבואר שהאדם מקבל שכר על כל מילה של לימוד התורה הקדושה, גם אם לא זוכר את הכל.

בנותן ענין, לצטט מה ששאל ר' מרדכי הגר הי"ו מפלסבוש ניו יורק את מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א (קובץ אוריינות כרך כ שאלה יח עמוד קצד):

שאלה: האם בכלל יש ענין לסיים מסכת או לסיים הש"ס, אם במקום זה יוכל ללמוד היטב חומש עם מפרשים, או ילמד קצת במסכת זו וקצת באחרת, דא מצות תלמוד תורה אין לה שיעור, ובכל מה שיעסוק לכאורה יקיים את המצוה, וכשיתעמק יותר יקיימנה יותר בהידור, ומה לו לחתור כל העת לסיים המסכת?

תשובה: יש ענין, עיין שבת קי"ח ב' ובקה"ר פ"א סי' א'. והכוונה, בגמ' שאלה קיח: מבואר, שאב"י יומא טבא לרבנן' בסיום מסכת, ובקהלת רבה כתוב שעושים שמחה לגומרה של תורה בשמחת תורה, משמע שיש ענין לסיים מסכת או חמשה חומשי תורה.

חשוב להדגיש בזאת, כי דאי העיקר הוא הלימוד בעיון, כפי שנהוג בישיבות ובכוללים, וכך אכן זוכרים יותר, אולם עדיין יש ענין להשקיע גם בהספק, ועוד שאותם אנשים שטרודים כל היום במחיתם, יש להם חיזוק גדול מלימוד 'הדף היומי', ועל כגון זה אמר החכם מכל אדם, בספר קהלת (פרק ט פסוק י) **כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יִדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּחֶכְמָה עֲשֵׂה**.

אז גם אתה יכול!!!

נושא הגיליון

'בשמים יזכירו לאדם את כל התורה שלמד'

1. מלאכי השרת מזכירים

לעתיד לבוא יזכירו לו: בכמה מקורות בחז"ל מצינו שיזכרו לאדם את כל מה שלמד ושכח. על הפסוק (משלי פרק י פסוק ג) לא יִזְעֵב ד' נֶפֶשׁ צַדִּיק, כתוב במדרש (משלי פרשה י), וכן בליקוט שמעוני (משלי רמז תתקמה), תלמיד חכם, כל זמן שמתעסק בחיים מתוך דברי תורה אם נתעלם ממנו דבר אחד, או פרק אחד מתלמודו, בשעת פטירתו מן העולם אינו נפטר מן עולמו עד שמלאכי השרת באין וסודרין אותו לפניו, שבביל שלא יהא לו בושת פנים לעתיד לבא לפני הקדוש ברוך הוא.

בספר מעבר יבק (שתי רגנות פרק כו) ביאר רש"ם הרמ"ע מפאנו, שהמלאכים הללו הם היצר הטוב והיצר הרע, כי הם שמעו ממנו את תורתו כל חייו והתקדשו על ידו, בכך שמשך אותם לבית המדרש.

ומסופר על הגר"א ש מ צ"ל (פניני רבינו האבי עזרי עמוד קצד) שיום אחד אמר שיש לו היום שמחה עצומה, כי כל הזמן דאג על כך שהוא לומד ושוכח, ואיך יגיע לפני הבית דין של מעלה, והיום הראו לו את דברי הילקוט במשלי ונחה דעתו.

השכחה נמצאת בנפש: כדברים אלו כותב רבי חיים ויטאל (בספר שער המצות תחילת פרשת ואתחנן) לגבי השכחה, שמחמתה נרפים מעסק התורה, שסבורים שיגיעים לריק ולבטלה ושוכחים מה שלומדים, ועל כך הוא מביא את דברי הזוהר (תחילת פרשת משפטים), שבתחילה יש לאדם נפש, ואם הוא זוכה הוא מקבל גם רוח, והשכחה נמצאת בנפש ועד שאינו מקבל גם רוח הוא שוכח מה שלומד.

ומוסיף, אך על ידי טרחת עמל הלימוד הוא מתקן את הנפש, ואפילו ששוכח את מה שלמד, היגיעה אינה לריק חס ושלום, כי בעולם הבא ולעתיד לבוא יזכירו לו את כל מה ששכח, וגם אם בחיים הוא שוכח את לימודו זה בגלל המקום שגורם לכך, כי הוא מתקן את הנפש, ואחרי שיתקן את הנפש יקבל גם את הרוח.

נוסח דומה מובא בספר חסידים (סימן אלף קסד), אדם שטורח בעולם הזה ללמוד, אפילו שאין לו לב להבין, 'היה לו לב במתיבתא דרקי'ע'. וכתב בתשב"ץ קטן (סימן תקטס) על דברי הגמ' אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, שכאשר הצדיק נפטר

הגיליון השבוע הנוצח לעילוי נשמת

הרה"צ רבי חיים דוד משי זהב זצ"ל

נלב"ע ח' טבת תשנ"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

הנוצח ע"י נכדו הרב שמואל הניג שליט"א

המעולם, בא מלאך אחד ומזכיר לו את כל מה שלמד לשמה, ועל זה נאמר 'ותלמודו בידו'.

המהר"ל (נתיבות עולם נתיב התורה פרק יב) מביא את **הגמ'** (ברכות דף ח.) ההורו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו, כי לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, וביאר שגם אם אדם שוכח את תורתו, המדרגה שקנה על ידה לא בטלה כי התורה לא הסתלקה ממנו, וכמו שתלמיד חכם התורה לא מסתלקת ממנו בזמן השינה וכדומה, ועדיין שמו 'תלמיד חכם', כך גם מי שהתורה אינה עמו תמיד או ששכח בגלל שהוא בעל גוף, אינו נחשב שהתורה הסתלקה ממנו, ובעולם הבא ששם אין מניעה מצד הגוף, תורתו תהיה עמו.

פעם אחת כל התורה שבעל פה: כך נוקט גם **בשו"ע הרב** (הלכות תלמוד תורה פרק ב סעיף י') אחרי שאדם כבר יודע היטב את כל ההלכות הנוגעות למעשה, וחוזר עליהם לעולם, נכון לקבוע זמן פשוט קטנה בכל יום ללמוד פעם אחת מסדר את כל הבהבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה מדרש תנחומא פסיקות זוהר, כדי שיגמור פעם אחת בחייו את כל התורה שבעל פה שניתנה במשה בסני, לקיים מצות 'שמר תשמרון את קל המצוה וגו' (דברים יא כב), ומסיים שאפילו אם ישכח הכל, הרי לעתיד לבוא יזכירו לו את כל מה ששכח מחמת אונסו, כי אי אפשר לחזור כל כך על כל מה שלומד בזמן כל כך קטן כל יום.

ובכתבי אבא מרי עמוד קכב מביא בשם החפץ חיים שהיה מרזז ללימוד התורה, כל מה שלומד האדם למטה נעשה חקוק למעלה, ובעולם הבא כל ספר ומסכתא שלמד בעולם הזה, ימצא לפניו קיים לעד בעולם הבא.

דבר פלא כתוב **בשלה"ק** (תולדות אדם בית אחרון הגה"ה) שאפילו עם הארץ גמור שמוצטרע מאוד על מיעוט הבנתו, וקורא בכל לבו בשמות החומשים וספרי הקודש, ושמות מדרשי חז"ל ונפשו חשקה בהן, ובוכה על שאינו מבינם, אז הוא מרוצה להשם יתברך, ויזכה לזה לעתיד לבוא, ובתנאי שיטייע בכל כחו לעזור לאותן ומקבלי אהותם. על כן יעשה כל אחד לוח, שירשום כל השמות ויבא אותם, והיו שגורים בפיו, כי אף מי שאינו עם הארץ, מכל מקום ראיתי בני עליה והנם מועטים (סוכה מה ב), הזוכים ללימוד כולם, וקריאת השמות תועיל להיות נחשב כאילו עיין ולמד כולם, ובתנאי שכעושה כל המוטל עליו ובכל יכלתו, ישמעו חכם ויוסוף לקח.

2. שלא יתבייש ליום הדין

לא יזכירו לו: מכל המקורות שהובאו עד כאן משמע שאדם שלמד תורה ושכח יזכירו לו בעולם הבא כל מה שלמד. אך מאידך מצינו בכמה מקומות, שהאדם נדרש לשמר בזיכרונו את כל התורה שלומד, כי אם לא יזכור עלול להתבייש אם לא יזכור את כל תורתו כשישאלו אותו 'ערוך מקרא שברית'. וכלשון **הגמ'** (ברכות דף ו:): אגרא דפרקא רהטא, ופירש **רש"י** עיקר קבול שכן הבריות הרצים לשמוע דרשה מפי חכם היא שכן המרוצה, שהרי רובם אינם מבינים להעמיד גרסא ולומר שמועה מפי רבן לאחר זמן שיקבל שכן למוד.

מסופר **בגמ'** בכמה מקומות (כתובות דף עז: פסחים דף נ. בבא בתרא דף י: מועד קטן דף כח.) על אמוראים שאמרו לפני פטירתם 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו', וידוע מה שפירש **המהרש"א** (חידושי אגדות בבא בתרא דף י: 'תלמודו בידו' הכונה שהעיקר של הלימוד ושנעשה בו רושם, זה הלימוד שבא מהכתיבה, וזו הסיבה שהחכמים נקראו סופרים.

ובגמ' בכתובות (שם) מסופר על רבי יהושע בן לוי שלפני מותו הגיע אליו מלאך המות ושאל אותו מה רצונו לפני שיקח את נשמתו. אמר לו ריב"ל שרוצה זמן של שלושים יום שיספיק לחזור על תלמודו משום שכן אמורים 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו', והניח לו, וכתב **רבינו חננאל** בפסחים יש מי שאומר שהכונה שהוא גורס לימודו 'בעל פה', שהלך וגרסתו עמו.

כך גם מבואר **במדרש משלי** (פרשה י') לגבי יום הדין לעתיד לבוא בעמק יהושפט, שאומר הקב"ה לתלמידי חכמים, 'כיון שהודית שעסקת בתורה, אמור לפני מה שקרית ומה ששנית בישיבה ומה ששמעת בישיבה, ומכאן לומדים שאדם צריך שיהיה תפוס בידו כל מה שקרא ושנה, כדי שלא תשיגהו בוושה וכלימה ליום הדין, מכאן היה ר' ישמעאל אומר אוי לה לאותה בוושה, אוי לה לאותה כלימה.

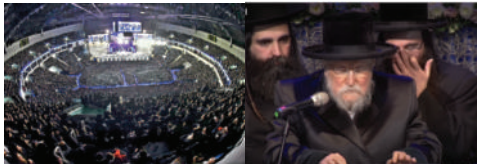
ובתנא דבי אליהו (אליהו רבה פרשה א) מיכן אמרו כשיקרא אדם יהא תופס בידו, כדי שלא תשיגו בושה וכלימה בשעה שאומרים לו, עמוד וערך מקרא שקריתה, עמוד וערך משנה ששניתה. ומפרש בכך את **הפסוק** (תהילים פרק ה פסוק ד) ה' בקר תשמע קולי בקר אֶעֱרָךְ לך וְאֶצְפָּה לְדוֹד מִבִּקֶּשׁ שִׁבְעוֹלִם הָבָא הַנְּמַשֵּׁל לְבוֹקֵר, ישמע את קול תפילתו שיוכל לערוך לו את תורתו שקרא ושנה].

דברים נוראים כותב על כך **החפץ חיים** (חומת הדת סוף פרק ט), שהוא בכלל **הפסוק** (ויקרא פרק כו פסוק יב) וְהִתְקַלְתִּי בְּתוֹקֶכֶם וְיִיָּהִי לָכֶם לְאֵלִיקִים, ופירש **רש"י** ומקורו **בספרי** אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, וכמה צריך האדם לפחד כאשר יטייל עם הקב"ה בגן עדן, וישאל אותו על דברי תורה שלמד בעולם הזה, ואם לא ידע מה להשיב, כמה בושה וכלימה יגיע לו על ידי זה.

במדרש רבה (ויקרא פרשת מצורע פרשה יט) מבואר שהטיפש אומר שאין תועלת בלימודו, משום שהוא לומד ושוכח, אך הפיקח אומר שכך שריר הקדוש ברוך הוא נותן שכר יגיעה. מדברי המדרש אפשר שלא מזכירים את הלימוד, שהחכם אומר שהקב"ה ישלם שכר על היגיעה אך לא אמר שיזכירו לו.

הגר"ח מוואליזין (בספרו דרך חיים אבות פרק ו.) מבאר את דברי הגמ' 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו', כי בעלי התורה השכלית שתלמודם בידם, פניהם זקופות, כי אין להם בושה לעמוד בעולם הרוחני משום שגורמתם אדם, אך אלו שאין תלמודם בידם יש להם שם של נשמיים בני אדם בעלי גוף, שהרי אין תורתם אתם, והם מתביישים מכך שנמצאים בסוד העליונים הרוחניים, ולפיכך פניהם נמוכות כמו אדם שהוא מתבייש לעמוד במחיצת קדושים עליונים.

כ"ק האדמו"ר מביאלה שליט"א במשא הקודש בסיום הש"ס (היכל ארנה' ירושלים יום חמישי ויגה' סבת תש"פ), הזכיר את דברי חז"ל שבשמים מזכירים לאדם כל מה שלמד ושכח, וחיזק בכך את רבבות הלומדים, לא להתרפות מעסק התורה הקדושה, למרות שלא זוכרים הכל.

שדברי התנא דבי אליהו שיהיה תפוס בידו כל מה שקרא ושנה, כדי שלא תשיגהו בושה ליום הדין, הכוונה שבזמן הלימוד ברור אצלו הכל, **דכתיב** (דברים פרק ו' פסוק ז) וְשִׁנְנָתָם לְפָנַי, והביא רש"י מה שדרשו חז"ל, לשון חדוד הוא, שיהיה מחודדים בפיו, שאם ישאלך אדם דבר לא תהא צריך לגמגם בו, אלא אמור לו מיד, ובכך ביאר כוונת התנא דבי אליהו שצריך שיהא כאדם שתופס דבר בידו ויכול להראותו לכולם, כך יוכל לערוך בבירור מה שלמד.

וכן מדויק בלשון התנא דבי אליהו "הא תופס בידו" משמעותו הבנה (כמו שאומרים היום "שולט" בענין), וכן מהמשך דבריו "עמוד וערוך מקרא שקרית" והלשון "ערוך" משמע שהסוגיא ערוכה בידו. וכן מדויק בלשון המדרש משלי שדיבר על תלמיד חכם, ולפי שעה נתעלמה ממנו הלכה אחת, ומלאכי השרת 'מזכירים' לו מה שידע מכבר. ומדויק הלשון באין 'וסודרין' אותו לפניו, ולא כתוב באין ומלמדים' אותו דברים שלא למד ולא הבין.

וסמך לתירוץ זה, ממה שמבואר ב**שו"ע** (או"ח סימן נ' סעיף א) שתקנו לומר פרשת הקרבנות בכל יום כדי שיזכה אדם ללמוד בכל יום מקרא משנה וגמרא, וכתב על כך **המגן אברהם** (סימן נ' ס"ב) הביא **המשנה ברורה** (ס"ב ב) שאם אינו מבין אינו נחשב לימוד.

אם חזר: כתב הגר"ח **קנייבסקי שליט"א** (שיח השדה ספר זכרון חלק א), וכעין זה מובא בשם הגר"ל **שטיינמן זצ"ל** (אדם גדול עמוד כו), מיהו פשוט שמזכירים לו דוקא אם חזר תלמודו ועשה כל מה שבידו לעשות ושכח מאונס, אבל אם התעצל ולא חזר כראוי, לא ידע גם אחר כך.

אם למד ארבע פעמים: מובא בספר **דרכי החיים** (מאמרי הגרמ"ל לפקוביץ חלק ב עמוד תנח) שהגר"ר **חיהאל מיכל פיינשטיין זצ"ל** אמר בשם **החפץ חיים** שמי שלומד ארבע פעמים, גם אם הוא שוכח יזכירו לו בשמים את תלמודו, וביאר לו חמיו הגר"ח **סולוביצ'יק זצ"ל** שדוקא ארבע פעמים כי לפני ארבע פעמים אינו נחשב כלל לימוד.

מזכירים קצת: הרב **שמעון בצלאל שליט"א** דיין מלשון המדרש, שרק אם שכח פרק אחד מתלמודו מזכירים לו כל מה ששכח, אבל אם שכח הכל לא מזכירים לו. ולכן מזהיר התנא דבי אליהו שיזכור היטב את תלמודו, שאם יתראש יתכן שישכח הרבה מתלמודו ולא יזכירו לו ויבוא לידי בושה וכלימה.

3. איזה לימוד יזכירו לו בשמים?

יישוב הסתירה: בגיליון הקודם הצגנו את השאלה בפני הקוראים החשובים, איך מיישבים את הסתירה שמצינו בדברי חז"ל, מצד אחד מבואר במדרש ובזוהר שיזכירו לנפטר את תורתו, ומאיידך מבואר בתנא דבי אליהו שצריך להגיע ליום הדין כשהלימוד תפוס בידו כדי שלא תשיגהו בושה, והאם הזכרת הלימוד הוא דוקא ביגע שלא ישכח, או בכל לימוד? והאם מזכירים גם לאדם שקרא ולא הבין? במערכת הגיליון התקבלו הרבה תשובות עם מקורות נפלאים וביאורים ביישוב הסתירה, ונציג בזאת מספר תשובות!

צריך זכות גדולה: כתב החיד"א (מראית העין פסחים דף ג.) אפשר שצריך זכות גדול לזכות לדברי התשב"ץ שיבוא מלאך ויזכיר לו את כל התורה שלמד, ולכן נאמר 'אשרי מי שבא לכאן', כי זכה שיבוא מלאך ויזכיר לו.

ויש לדייק כן מלשון המדרש על הפסוק 'נפש צדיק' שהוא בעל זכות, והתנא דבי אליהו מדבר על אדם רגיל ונותן עצה טובה לא לסמוך על הזכות שאינו ודאי שיזכירו לו אלא ילמד היטב ויזכור כדי שלא יתבייש לעתיד לבוא.

לשמה: בלשון **התשב"ץ** בעצמו כתוב מפורש שהמלאך מזכיר לו את כל מה שלמד 'לשמה'.

רק אנוס: **החפץ חיים** (שם עולם חלק א הערות פרק ה) מיישב, שדברי **התשב"ץ** שהמלאך מזכיר לנפטר את כל מה שלמד לשמה, נאמר רק באנוס שתקפה עליו משנתו. וכעין זה מבואר בדברי **השו"ע הרב** כיון ששאר היום והלילה הוא צריך לחזור על לימוד המביא לידי מעשה, ולא נותר לו פנאי רק שעה ביום, הוא נחשב אנוס שלא יכול לחזור, ויזכירו לו. [יתכן לפי דבריהם שאדם העמל לפרנסתו, ויש לו פנאי רק שעה מועטת ביום ללמוד, גם הוא בגדר של אנוס ויזכירו לו].

וכמו שאמרו **במשנה** (אבות פרק ג משנה ח) רבי מאיר אומר כל השיכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו, יכול אפילו תקפה עליו משנתו... הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו.

שהלימוד יהיה ברור: יישוב נוסף כותב **החפץ חיים** (שם).

סיכום הגיליון:

מסקנת הדברים

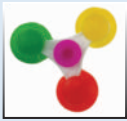
- א. **יזכירו לו:** מצינו בכמה מקורות בחז"ל במדרש ובזוהר כי מה שלמד אדם אף אם שכח יזכירו לו לעתיד. במדרש משלי וּבִלְקוּט שְׂמוֹנֵי תְלִמִיד חָסֵם כָּל זְמַן שִׁמְתַּעֲסֵק בְּחַיִּים מִתּוֹךְ דְּבָרֵי תוֹרָה, אֵם נִתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ דָּבָר אֶחָד, בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ מֵאֵלֵי הַשֶּׁרֶת בְּאֵין וְסוֹדְרִין אוֹתוֹ לִפְנֵי. בְּשׁו"ע הרב כתב שנכון לקבוע לימודו בשעה קטנה בכל יום, ללמוד פעם אחת כסדר כל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים, ואף שישכח יזכירו לו בשמים.
- ב. **שלא יבוש:** מצינו בכמה מקומות ב**שו"ע** שראוי לחזור על תלמודו לפני צאתו מן העולם, אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. וכן הוא במדרש משלי כל מה שקרא אדם יהא תפוש בידו, שלא תשיגהו בושה ליום הדין.
- ג. **מתי מזכירים:** לדעת החיד"א צריך זכות גדול שיזכירהו. לדעת התשב"ץ מזכירים לו רק מה שלמד לשמה. לדעת השו"ע הרב כאשר הוא אנוס שלא היה לו פנאי לחזור יזכירו לו בשמים, לדעת הח"ח רק אם באנוס תקפה עליו משנתו, יזכירו לו, עוד כותב החפץ חיים שאם הלימוד ברור מזכירים לו. דעת הגר"ח קנייבסקי דוקא אם חזר תלמודו ועשה כל מה שבידו לעשות, ושכח מאונס מזכירין לו. ולדעת הגר"מ פיינשטיין בשם הח"ח רק אם לומד ארבע פעמים יזכירו לו בשמים, שבפחות מזה אינו לימוד.
- ד. **מזכירים קצת:** יש מדייקים מלשון המדרש שרק בשכח קצת מזכירים לו, אבל אם שכח הכל לא מזכירים לו.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על: 100 ש"ח מזומן

שאלה: סוכריות הדבוקות ל'ספינר' או 'שבשבת', האם מותר לאוכלם בשבת, ומדוע?

בממתק החדש העשוי מסוכריות הדבוקות לשלושת הצלעות של ה'ספינר' (ראה תמונה), או לחמשת הצלעות של ה'שבשבת', האם באכילת הסוכריות הראשונות, הוא נחשב 'סותר' ומקלקל? שהורס את שיווי המשקל של הצלעות, והמשחק נפגם באיכותו ממה שהיה בתחילה, והאם באכילת הסוכריה האחרונה הוא בכלל 'מתקן מנא' למכה בפטיש', שבכך הוא מחזיר את השיווי משקל, או שמותר כי הוא רק מתעסק בדבר חיצוני שמקלקל ומחזיר את השיווי משקל?

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל @gmail.com 5047867

הזוכה בהגרלת גיליון 247 על סך 100 ש"ח האברך החשוב הרב ישעיהו אריה לייב גוטפרוינד שליט"א כולל לבו חפץ שכונת נוה יעקב ירושלים

מדור זה נתרם השבוע לרפואת הרב פנחס אליהו בן שרה בתוך שאר חולי ישראל

בית הוראה הילכתא

השו"ת השבועי מ'בית הוראה הילכתא'

שאלה: האם מותר לכסוס או לבלוע עור?

תשובה: הבן איש חי אוסר לבלוע מדרבנן, בשפתי דעת מחמיר ואוסר אפילו לכוס, הכף החיים מתייר מעיקר הדין ומסיק שיש לזהר.

מקורות: לגבי אכילת אדם, מבואר בגמ' (כתובות דף ט) שדם וחלב של אדם מותרים באכילה, הרמב"ן (שם) והרא"ש (סימן ט) מוכיחים מהסוגיא שמותר לאכול בשר אדם, שאילו היה אסור, גם וחלב היה צריך ליאסר מדין היוצא מן הטמא. לדעת הרמב"ם (מאכלות אסורות פרק ב הלכה א) וכן נוקט הרמ"א (י"ד סימן עט ס"ק א), שאסור מדאורייתא ועובר על איסור עשה דכתיב 'זאת החיה אשר אתכלו'. והריטב"א (כתובות דף ט) אוסר משום עשה אחר.

לגבי עור אדם, בבן איש חי (פרשת אמור אות ה') מפורש שאסור מדרבנן, וכעין זה בשפתי דעת (סימן עט ס"ק ג) צריך לזהר שלא לקלוף או לחתוך עור האדם בנינו פן ישאר קצת בין שיניו וכו', אלא שבכף החיים (י"ד סימן עט אות א) כתב שזה חומרא בעלמא, ומוכיח מהרשב"א שמשוה עור לשיער, שאין איסור ליהנות מהיים, ומסיים, שנכון לזהר, וגם יש לחוש שיתרול ויחתוך גם בשבת ולא אדעתיה.

לתגובות לכתוב התשובה ניתן לפנות ל'בית הוראה הילכתא' 02-5350535-1 שולחה 1-1

עדכוני הלכה

הגר' מ' שטרנבוך: לא לנסוע ברכבת ישראל מספר חודשים!

לאחרונה נחנך הקו המהיר של 'רכבת ישראל' ירושלים - תל אביב, שלאבן כל לב נבנה תוך חילול שבת מחפיה. בגיליון עומק הפשט מספר 185 הובא דעות הפוסקים בדין הנסיעה ברכבת, שיטות המתירים, ושיטות האוסרים לעולם.

כעת התפרסם פסק הלכה מאת הגר' מ' שטרנבוך שליט"א בעל התשובות והנהיגות, שמדין 'מעשה שבת' אסור ליהנות מהרכבת בשיעור הזמן שהיומים 'חסכו' על ידי העבודות בשבת, וכיון שספק בידינו כמה הוא שיעור זמן זה, יש להחמיר ולא לנסוע ברכבת בחודשים הקרובים, עד שודאי יעבור שיעור 'בכדי ישעשו', ורק בשעת הדחק או במקום מצוה אפשר להקל.

ומסיים, שבנוגע לאיסור מדינא, כדאי היא השבת להשמיע זעקתה לפחות למשך כמה חודשים, והמונע עצמו מנסיעות אלו יקבל שכר על כבוד השבת.

נושא הגיליון הבא:

'אכילת סוכריה שעל גבי ספינר בשבת'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"ג, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס

ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...